

UZASADNIENIE

FAKTY:

1. Zarząd (...), jako jednostka budżetowa powoda (...) W. działająca w oparciu o Statut uchwalony Uchwałą Nr LXIV/2010/2009 Rady Miasta (...) W. z 22/10/2009 w celu utrzymania należytego stanu czystości nawierzchni dróg prowadzi Interwencyjne Pogotowie (...). W ramach Interwencyjnego Pogotowia (...) [dalej, także (...)] prowadzone są prace związane z usuwaniem zanieczyszczeń powstałych w wyniku wypadków drogowych, tj.: usuwanie szkła, elementów karoserii, rozlanego paliwa, oleju itd. [k. 19].

2. W dniu 30/01/2017 w W. podpisana została umowa nr (...) [dalej także Umowa] pomiędzy powodem (...) W. jako Zamawiającym

[dalej także zamiennie (...), „powód”], a (...) sp. z o.o. w W. jako Wykonawcą [dalej także Wykonawca, Spółka]. Zamawiający powierzył, a Wykonawca przyjął do wykonania prace związane z prowadzeniem Pogotowia (...) na terenie (...) W. [§ 1]. W ramach Pogotowia (...) zobowiązał się do wykonania następujących prac: usuwanie zdarzeń w pasie drogowym, oczyszczanie tras wskazanych przez Zamawiającego, realizacji prac porządkowych przy użyciu sprzętu specjalistycznego. Szczegółowy zakres prac będących przedmiotem Umowy został określony w części I załącznika do Umowy. Wykonawca miał realizować prace określone w Umowie przez 12 miesięcy począwszy od dnia zawarcia, lecz nie wcześniej niż od 01/02/2017 [§ 2]. Wykonawca zobowiązał się do pozostawiania w stałej gotowości [24h na dobę] do podjęcia działań, w tym zobowiązany był do zapewnienia stałej gotowości pracowników oraz sprzętu w liczbie i terminie określonym w załączniku nr 2 [§ 3 ust. 3]. Zamawiający za prawidłowe wykonanie prac w okresie obowiązywania Umowy zapłaci Wykonawcy łącznie wynagrodzenie brutto 2 572 696,30 PLN [§ 5 ust. 1, k. 10-15].

3. Zgodnie z § 5 ust. 2 Umowy wynagrodzenie należne Wykonawcy miało być płatne w miesięcznych okresach rozliczeniowych w następujących częściach: ryczałt w wysokości 152.217,47 PLN za jeden miesiąc realizacji Umowy, wynagrodzenie dodatkowe za faktycznie wykonane i odebrane prace potwierdzone protokołem odbioru, płatne w miesięcznych okresach rozliczeniowych, które stanowi iloczyn wykonanych prac danego rodzaju oraz ceny jednostkowej za wykonanie pracy w wysokości:

- 69,48 PLN/szt. netto + VAT 8% **brutto 75,04 PLN/szt. za usunięcie skutków jednego zdarzenia w pasie drogowym,**

- 7,94 PLN/km netto +VAT 8% brutto 8,58 PLN/km za oczyszczenie 1 km tras wskazanych przez zamawiającego,

- 142,93 PLN/godz. netto VAT 8% brutto 154,36 PLN/godz. za realizację prac porządkowych przy użyciu sprzętu specjalistycznego.

Ceny określone przez Wykonawcę określone w ofercie miały obowiązywać przez cały okres realizacji Umowy i obejmować całość wynagrodzenia na rzecz Wykonawcy oraz uwzględniały wszystkie koszty, jakie Wykonawca ponosił z tytułu realizacji umowy. Wykonawca za odebrane prace miał wystawiać faktury VAT, zgodnie z obowiązującymi przepisami, uwzględniające wszystkie koszty wymienione w kosztorysie powykonawczym, płatne w terminie 21 dni od daty otrzymania przez Zamawiającego prawidłowo wystawionych faktur VAT [k. 10-15].

4. Usuwanie skutków zdarzeń w pasie drogowym obejmował takie prace jak m. in. sprzątnięcie z pasów wszelkich zanieczyszczeń z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych, likwidacja zanieczyszczeń powstałych w wyniku zdarzeń drogowych, szkło, plastik, olej, paliwa, akumulatory i.t.p. [załącznik nr 1, część II pkt 1]. Usuwanie skutków zdarzeń w pasie drogowym rozliczne będzie na podstawie liczby [szt.] realizowanych zleceń i ceny jednostkowej określonej w umowie, jednakże w przypadku konieczności użycia sprzętu specjalistycznego jako wspomagającego prace samochodów Interwencyjnych, Zamawiający rozliczy jako: za zdarzenie po cenie jednostkowej określonej w umowie, oraz dodatkowo za godziny pracy sprzętu specjalistycznego oznaczonego do wykonania danego zgłoszenia

zgodnie z załącznikiem I część II ust. 3 pkt 2 [załącznik nr 1, część II pkt 1 ppkt 2]. W sytuacji gdy Zamawiający zdecyduje, że usunięcie skutków zdarzenia wymaga tylko użycia sprzętu specjalistycznego, godziny pracy sprzętu rozliczne zostaną zgodnie z załącznikiem I część II ust. 3 pkt 2 (bez płatności za usunięcie skutków zdarzenia) [załącznik nr 1, część II pkt 1 ppkt 3]. Realizacja prac porządkowych wykonywana miała być przy użyciu sprzętu specjalistycznego: zmiatarka, samochód ciężarowy z (...), podnośnik z pomostem roboczym. Realizacja prac porządkowych przy użyciu sprzętu specjalistycznego rozliczana będzie na podstawie ceny jednostkowej określonej w umowie i ilości godzin (godz.) liczonych od momentu zgłoszenia przez Wykonawcę gotowości do podjęcia działań w miejscu zlecenia, do momentu zakończenia prac nie krótszy jednak niż jedną godzinę. Każda kolejna rozpoczęta godzina pracy rozliczana będzie z zastosowaniem reguł matematycznych w zaokrągleniu do 15 minut [załącznik nr 1, część II pkt 3 ppkt 2]. Załącznik nr 2 określał sprzęt podstawowy: samochód interwencyjny, samochód interwencyjny do przewozu martwych zwierząt kategorii 1, samochód specjalistyczny, zmiatarka, samochód ciężarowy z (...), podnośnik z pomostem roboczym. Samochody zwykłe tj. interwencyjne były oznaczane znakiem P-1, samochód specjalistyczny znakiem S-1, samochód interwencyjny dotyczący martwych zwierząt K-1, zmiatarka ZM-1, samochód ciężarowy z (...) znakiem (...), podnośnik z pomostem PD-1 [k. 10-15].

5. W dniu 04/04/2017 około godziny 06:15 w W. na skrzyżowaniu ulic (...) miało miejsce zdarzenie drogowe – zderzenie pojazdów – którego sprawcą był kierujący A. nr rej. (...). Przyczyną zderzenia się pojazdów było nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu. Z tego tytułu na kierującego A. został nałożony mandat karny. W chwili zdarzenia kierujący A. był objęty obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej w pozwanym (...) S.A. w W. [dalej także zamiennie Ubezpieczyciel, pozwany]. Na miejscu zdarzenia interwencję podejmowali funkcjonariusze Policji. Wynikiem szkody były uszkodzenia pojazdów [boczne zderzenie], zaś na jezdni pozostały szkło i tworzywa sztuczne. Skutki zdarzenia związane ze stanem jezdni zostały usunięte przez powoda poprzez Wykonawcę w ramach Umowy. Interwencję Spółka rozpoczęła o godz. 07:30, a zakończyła o godz. 08:20. Użyto tylko samochodu interwencyjnego zwykłego oznaczonego symbolem P-1. W ramach prac zebrano odpady pozostawione po zdarzeniu. Samochód interwencyjny przejechał 15 km. Nie był używany ani samochód specjalistyczny ani sprzęt specjalistyczny. Usługa oczyszczenia trasy nie została zlecona [k. 27-31].

6. Wykonawca na podstawie Umowy wystawił protokół odbioru robót za okres 01-30/04/2017, ze wskazaniem na rodzaj kosztów: ryczałt za miesiąc realizacji Umowy, rodzaj kosztów: usunięcie skutków zdarzenia w pasie drogowym, oczyszczenie tras, praca sprzętu specjalistycznego. Kolejno wystawiono faktury [łączone] VAT:

- nr (...) ze wskazaniem na miesiąc sprzedaży kwiecień 2017, nazwa usługi: ryczałt cena 140.942,10 PLN netto, 152.217,47 PLN brutto z terminem płatności 01/06/2017,

- (...) ze wskazaniem na miesiąc sprzedaży kwiecień 2017, nazwa usługi: **usunięcie skutków zdarzenia w pasie drogowym – ilość 548 x 69,48 PLN = 38 075,04 PLN netto**, oczyszczenie tras – ilość 70 x 7,94 PLN = 555,80 PLN netto, praca sprzętu specjalistycznego – ilość – 15 godzin x 142,93 PLN = 2143,95 PLN netto, łącznie 40 774,79 PLN netto [44 036,77 PLN brutto] z terminem płatności 01/06/2017. Faktury opłacone zostały każda odpowiednio 31/05/2017 [k. 16-18].

7. Powód w piśmie z 23/05/2018 skierowanym do pozwanego zawiadomił o szkodzie z 04/04/2017. Wskazano na usunięcie skutków zdarzenia w pasie drogowym będącymi zabrudzenie nawierzchni drogi. Prace te wyceniono na 1965,60 PLN. Wezwano pozwanego do zapłaty tej kwoty. Pozwany otrzymał pismo 28/05/2018. Dnia 01/06/2018 udzielił negatywnej odpowiedzi. Nie kwestionował samego zdarzenia i istnienia ubezpieczenia [k. 32-34].

Powyższe ustalenia co do faktów oparto na zgromadzonych w sprawie dowodach z dokumentów.

Dowód z opinii biegłego potwierdza zasadność roszczenia w wysokości opisanej w wyroku oraz w wysokości opisanej w umowie z 30 stycznia 2017r. [k. 10]. Odpowiedź biegłego na tezę dowodową postawioną przez powoda zawiera elementy, które pozostają w oderwaniu od adekwatnego związku przyczynowo – skutkowego [k. 81v-82]. Natomiast

odpowiedź na tezę dowodową postawioną przez Sąd z urzędu de facto potwierdza, że kwota opisana w wyroku pozostaje w adekwatnym związku przyczynowo – skutkowym w sprawie [k. 83-84].

PRAWO:

I. W rozpoznawanej sprawie pozwany zakwestionował zarówno zasadę swojej odpowiedzialności, jak również wysokość szkody [k. 45v, k. 49].

II. Celem postępowania było ustalenie po pierwsze, czy zaktualizowały się przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego jako ubezpieczyciela za szkodę powoda, powstałą na skutek wypadku drogowego z 04/04/2017. W drugiej kolejności określenie rozmiaru poniesionej przez powoda szkody.

III. Pozwany podniósł zarzut braku procesowej legitymacji biernej [k. 46-48].

IV. **Szkody polegające na uczynieniu nawierzchni jezdni niezdatną do użytku na skutek zderzenia pojazdów uczestniczących w wypadku wyczerpują dyspozycję art. 34 ustawy z 22/05/2003 o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych** [dalej także „ustawa”; D. M., Komentarz do art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, LEX 2009].

V. Ustalono, że powód usunął szkodę powstałą na skutek wypadku. Obowiązek usunięcia przez niego zanieczyszczeń na jezdni wynika z art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z 13/09/1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach [Dz.U. z 2019 poz.2010 ze zm.]. Pomimo konieczności wywiązywania się przez powoda ze swoich ustawowych obowiązków związanych z utrzymaniem czystości i porządku, jednocześnie **po jego stronie powstała szkoda, spowodowana ruchem pojazdu ubezpieczonego u pozwanego**. Przejawia się ona w konieczności poniesienia przez powoda dodatkowych kosztów przywrócenia właściwego stanu drogi – przywrócenia jej do stanu sprzed wypadku.

VI. W chwili zdarzenia sprawca wypadku posiadał ważną umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych zawartą z pozwanym.

VII. Podstawy ochrony ubezpieczeniowej w ubezpieczeniu OC udzielonej przez pozwanego pojazdowi kierowanemu przez sprawcę wypadku statuuje art. 822 k.c.

VIII. Odpowiedzialność deliktowa kierującego autem, za którą odpowiada pozwany Ubezpieczyciel uregulowana jest w art. 436 § 1 k.c. Poszkodowany ma obowiązek wykazać istnienie związku przyczynowego pomiędzy szkodą, a ruchem pojazdu. Posiadacz pojazdu odpowiadający na zasadzie ryzyka może uchylić się od odpowiedzialności wyłącznie poprzez wykazanie, że **szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej, wyłącznej winy poszkodowanego lub wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą posiadacz nie ponosi odpowiedzialności** [K. P. (red.), Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1–449¹⁰, Wyd. 10, W. 2020].

IX. Pozwany przyznał, że na podstawie umowy OC posiadaczy pojazdów ponosi odpowiedzialność za kierującego A. nr (...) w związku ze szkodą z 04/04/2017 [k. 45v].

X. Sprawca wypadku drogowego działał bezprawnie. Nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu drugiemu pojazdowi. Doprowadził w ten sposób do zderzenia bocznego pojazdów.

XI. **Wyłączenie odpowiedzialności, jak wskazano powyżej, może nastąpić jedynie poprzez wykazanie przez pozwanego okoliczności egzoneracyjnych unormowanych w art. 435 w zw. z art. 436 § 1 k.c.** Pozwany nie wykazał żadnej z tych przesłanek. Nie zaprzeczał również bezprawności działania sprawcy kierującego pojazdem ubezpieczonym u niego od odpowiedzialności cywilnoprawnej [k. 45-48].

XII. Na skutek wypadku drogowego koniecznym było podjęcie przez powoda działań zmierzających do przywrócenia należytego stanu drogi, czyniąc ją w miejscu zdarzenia z powrotem zdatną do użytku. Powstałe z racji tego koszty są konsekwencją zniszczenia mienia, za które odpowiedzialność ponoszona jest na zasadzie art. 34 ustawy.

XIII. W związku z tym za zniszczenie mienia odpowiada pozwany Ubezpieczyciel na mocy umowy ubezpieczenia OC pojazdu marki A.. W tej sytuacji poniesione przez powoda wydatki związane z uprzątnięciem jezdni należy uznać za wydatki poniesione w następstwie zdarzenia powodującego szkodę. To zaś stanowi o wystąpieniu po jego stronie szkody.

XIV. Ostatnią przesłanką statującą odpowiedzialność pozwanego jest związek przyczynowy pomiędzy działaniem bądź też zaniechaniem, a szkodą. Nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu przez kierowcę A., doprowadziło do zderzenia bocznego pojazdów. W wyniku zderzenia się obu pojazdów z nawierzchni drogi należało usunąć odpady w postaci szkła i tworzywa sztucznego, które ją zabrudziły. Tym musiał zająć się powód.

XV. W związku z powyższym, na pozwanym co do zasady spoczywa ciężar związany z pokryciem szkody powoda związanej z usunięciem skutków zdarzenia drogowego. **Tym samym pozwany ma legitymację bierną procesową w tej sprawie. Zarzut o jej braku jest bezpodstawny.** W wyniku zdarzenia z 04/04/2017 powód poniósł bowiem szkodę majątkową, która wyrażała się w konieczności pokrycia kosztów usunięcia skutków tego zdarzenia. Mimo obowiązków ustawowo nałożonych na powoda jako zarządcę drogi, uzasadnione jest domaganie się od Ubezpieczyciela pojazdu sprawcy zdarzenia odszkodowania, wobec wystąpienia po stronie powoda szkody oraz spełnienia się pozostałych przesłanek odpowiedzialności deliktowej. **Jak bowiem wskazano, fakt że powód z mocy ustawy był obowiązany do utrzymania drogi we właściwym stanie, nie stanowi przesłanki wyłączającej odpowiedzialność pozwanego.**

XVI. Powyższe potwierdzone zostało nadto przez Sąd Najwyższy w uchwale z 20/01/2022, w której Sąd ten wskazał, że zarówno sprawca wypadku komunikacyjnego jak i zakład ubezpieczeń, z którym sprawca wypadku jest związany umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody związane z ruchem tych pojazdów, **odpowiadają wobec zarządcy drogi za szkodę spowodowaną zanieczyszczeniami drogi płynami silnikowymi [sygn. akt III CZP 9/22].**

XVII. Tak więc roszczenie pieniężne powoda jest zasadne. Pozostaje jeszcze ustalenie jego wysokości.

XVIII. Zdarzenie z 04/04/2017 r. spowodowało potrzebę usunięcia z jezdni pozostałości ze szkła i tworzyw sztucznych. Był użyty jeden pojazd zwykły interwencyjny P-1. Nie było: samochodu i sprzętu specjalistycznego, zamiatarki, samochodu ciężarowego i podnośnika. Nie było zlecenia oczyszczenia trasy. Przejechano 15 km. Nie wynika, aby przy usunięciu tego rodzaju skutków brało udział więcej niż 1 lub 2 osoby. Czas całej operacji wyniósł 50 minut. **Za te prace, przywrócenie stanu drogi do stanu sprzed zdarzenia powód dochodzi zapłaty 1572,70 PLN [k. 2]. W samej Umowie konkretny koszt takiego zdarzenia określił na 75,04 PLN brutto [k. 10].** Określając to roszczenia powód wskazuje na prywatne kosztorysy i opinię biegłego sądowego ze sprawy VI C 2535/19 [k. 20-21, 22-26]. Przede wszystkim z owej opinii biegłego wynika, że rynkowe koszty usunięcia skutków wypadku drogowego i przywrócenia jezdni do stanu sprzed wypadku, uwzględniając w szczególności analizę kosztów robocizny i materiałów oraz kosztów utrzymania bazy, sprzętu specjalistycznego – samochodów, zamiatarki, podnośnika i innych urządzeń, kosztów utrzymania w gotowości odpowiedniej liczby pracowników w celu zapewnienia niezwłocznej reakcji na zdarzenia w ramach funkcjonowania (...) wyniosły 1340,18 PLN + 232,52 PLN godziwego zysku za usługę realizacji zadań (...) = 1572,70 PLN [k. 25-26].

XIX. Oznacza to, że roszczenie pieniężne o takiej konstrukcji nie mieści się w zakresie adekwatnego związku przyczynowego z art. 361 k.c. Uwzględnia ono bowiem elementy realizacji własnych zadań, które powód i tak musiałby wykonać bez względu na to czy zdarzenie z 04/04/2017 miałyby miejsce czy też nie. Wynagrodzenie ryczałtowe dotyczące kosztów utrzymania, funkcjonowania (...) bez względu czy w ogóle dojdzie do konkretnej interwencji będzie zawsze płatne. Odszkodowanie z art. 822 i 361 k.c. nie może zaś rekompensować takich kosztów, które dany

podmiot poniesie nawet jeśli do zderzenia pojazdów nigdy nie dojdzie. Roszczenie o tak ustalone odszkodowanie przekracza bowiem odpowiedzialność za normalne następstwa opisane art. 361 k.c. Kwota 75,04 PLN jest relatywnie niewysoka, ale należy pamiętać, iż tylko taka kwota w tej sprawie pozostaje w normalnym związku przyczynowym jako wykazana w swej wysokości. Pozwany Ubezpieczyciel nie odpowiada za realizację zadań własnych powoda. Natomiast odpowiada za skutki zdarzenia z art. 435-436, 415 w zw. z art. 361 i 822 k.c. Skoro dane skutki miały miejsce, to w ich granicach tej konkretnej interwencji powoda z 04/04/2017, pozwany jest zobowiązany naprawić szkodę pozostającą w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem ją wywołującym. W tej sprawie jako taką szkodę udowodnioną co do wysokości w granicach związku przyczynowego przyjęto szkodę odpowiadającą kwocie 75,04 PLN. Stanowi ona koszt przywrócenia jezdni do stanu poprzedniego.

XX. Powództwo było zasadne wyłącznie w powyższym zakresie, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie zgodnie z art. 481 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z 22/05/2003 o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Pozwany Zakład (...) nie wypłacił odszkodowania w terminie 30 dni, licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego powoda zawiadomienia o szkodzie z 04/04/2017. Powód 28/05/2018 zawiadomił pozwanego o szkodzie. Termin 30 dni na wypłatę odszkodowania upłynął pozwanemu 27/06/2018. Dlatego zasądzenie ustawowych odsetek za opóźnienie od daty wskazanej w pozwie jest zasadne.

XXI. W pozostałym zakresie powództwo oddalono jako nieudowodnione co do zasady i wysokości.

XXII. Powód zawnioskował o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego [k. 3]. W tym celu został wezwany do uiszczenia 1000 PLN zaliczki na wynagrodzenie biegłego [k. 63, 66]. Zaliczka okazała się niewystarczająca. Brakujące 232,01 PLN wynagrodzenia biegłego wypłacono tymczasowo ze Skarbu Państwa – tut. Sądu [k. 152]. Powód wygrał sprawę jedynie w 5% [75,04 z (...),70]. Z tego względu na podstawie art. 113 ust. 1 w zw. z art. 83 ust. 2 ustawy z 28/07/2005 o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazano pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – tut. Sądu 232,01 PLN.

XXIII. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Spraw takich samych jak aktualnie omawiana w tut. Sądzie jest wiele. Podstawowym problemem, który wymagał rozstrzygnięcia była kwestia zasady odpowiedzialności ubezpieczycieli za zdarzenia, jak w tej sprawie. Powód skutecznie wykazał tą część swojego roszczenia. Konieczne było w tym celu nawet wydanie uchwały przez Sąd Najwyższy, gdyż firmy ubezpieczeniowe nie przyjmowały swojej odpowiedzialności w opisanym stanie faktycznym w żadnym zakresie. Kolejnym problemem było ustalenie odpowiedniej, uzasadnionej wysokości roszczenia. Dyskusja na ten temat pomiędzy stronami postępowania oraz Sądem trwa od wielu miesięcy. Pierwotnie roszczenie powoda było uwzględniane praktycznie w całości. Linia orzecznictwa w tym zakresie ulega powolnej zmianie, czego dowodem jest również wyrok w tej sprawie. Niemniej, Sąd uznał że za fakt dokonywania się tej zmiany powód nie może ponosić całkowitej odpowiedzialności, skoro jednocześnie skutecznie doprowadził do ustabilizowania się orzecznictwa w odniesieniu do zasady odpowiedzialności firm ubezpieczeniowych. Jeśli powód w dalszym ciągu będzie występował z roszczeniami, jak w tej sprawie, ignorując kształtującą się linię orzecznictwa co do wysokości zasadnego roszczenia, Sąd pewnie będzie obciążał go kosztami procesu w całości. Niemniej w sprawach złożonych do Sądu w czasie gdy ta nowa linia orzecznictwa jeszcze nie ukształtowała się lub wręcz jeszcze nie istniała, Sąd uznał że zasadne jest posiłkowanie się normą prawną z art. 102 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)